

Apotekstatistikk 2007

30. januar 2009

Innhold

1. Innledning.....	2
2. Konklusjoner 2007	3
3. Regnskapsstatistikk 2007 og utvikling i kostnader og bruttofortjeneste.....	3
4. Omsetning i 2007	6
5. Antall apotek	7
6. Økonomien i apotekkjedene, grossistene og holdingselskapene	8
7. Driftsstøtte og fraktrefusjon	9

1. Innledning

Statens legemiddelverk mottar regnskapsdata fra apotek som har hatt drift i hele eller deler av regnskapsåret for å utarbeide statistikk om apotekenes økonomiske situasjon.

Apotekstatistikken baseres på innrapporterte regnskapstall for det enkelte apoteks totalomsetning for kalenderåret.

Før 2001 var alle private apotek enkeltmannsforetak. I dag er de fleste apotekene organisert som avdelinger eller aksjeselskap. Regnskapsmaterialet bygger på informasjon om enkeltapotek etter retningslinjer fastsatt av Legemiddelverket og tallene kan avvike noe fra informasjonen som er tilgjengelig i Brønnøysundregistrene.

Etter at ny apoteklov ble iverksatt fra 01.03.2001 har mange apotek blitt kjøpt av apotekkonsern med tilhørende legemiddelgrossister. Når man ser på regnskapene til apotekene, er det derfor viktig at man vurderer regnskapstallene for apotek, grossist og kjede i sammenheng. På grunn av at to av kjedene/grossistene har avvikende regnskapsår fra kalenderåret, er apotekstatistikken fremlagt først februar 2009.

Statistikken for apotekene for 2007 vil være sammenlignbar med statistikken for de fem foregående år, da det ikke er vesentlige endringer i rapporteringsrutinene. På grunn av de strukturelle endringene i bransjen er det vanskelig å sammenligne de senere års statistikk med statistikk fra før 2001.

Alle tall i apotekstatistikken er uten merverdiavgift.

2. Konklusjoner 2007

- Regnskapstallene for 2007 viser en fortsatt klar resultatforbedring for apotekene i forhold til foregående år.
- Lønnsomhetsforbedringen kommer blant annet av markedsvekst, synergieffekter av vertikal integrasjon og stordriftsfordeler.
- De siste års økning i bruttofortjenesten har sammenheng med bedre innkjøpsbetingelser (særlig i det ikke patenterte legemiddelsegmentet), økt generisk bytte, fri prissetting på reseptfrie legemidler og handelsvarer samt økt salg av handelsvarer med høy bruttofortjeneste.
- Totalomsetningen (inkl sykehusapotek) økte med 4,9 % for apotekbransjen samlet sett fra 2006 til 2007.
- Fortsatt netto økning i antall apotek. Antallet økte med 40 til totalt 613.
- Andel apotek med negativt driftsresultat sank fra 19 til 15 % fra 2006 til 2007.
- Fortsatt nedgang i antall enkeltmannsforetak.

3. Regnskapsstatistikk 2007 og utvikling i kostnader og bruttofortjeneste

Tabellen under viser utviklingen i en del sentrale nøkkeltall for private apotek fra 2002 til 2007. I beregningene av de økonomiske nøkkeltallene har vi valgt å kun se på de apotekene som har hatt et helt driftsår. Dermed blir ikke oppstartskostnader for nye apotek samt ekstraordinære inntekter for apotek som er solgt i løpet av året regnet med. Tabellen viser videre forskjell i nøkkeltall for apotek organisert som aksjeselskap (AS) og som enkeltmannsforetak i 2007. 12 enkeltmannsforetak (EMF) og 516 apotek organisert under AS er representert i tallene for 2007.

Apotekkjedene fordeler sine overheadkostnader ut på apotekene i henhold til en forhåndsdefinert nøkkel, jfr. "Veiledning for utfylling av regnskapskjema" på legemiddelverket.no.

Regnskapsstatistikk for alle private apotek med fullt driftsår 2007									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2007	AS	EMF
	%	%	%	%	%	%	1000 kr	%	%
Sum driftsinntekter	100	100	100	100	100	100	13 485 381	100	100,0
Sum inngående balanse	4,9	5,4	5,3	5,0	5,2	5,3	710 073	5,3	5,0
Varekjøp	78,6	76,7	76,4	75,3	74,5	73,7	9 939 487	73,7	72,1
Sum utgående balanse	5,8	5,5	5,1	5,1	5,5	5,7	766 571	5,7	5,1
Vareforbruk	77,7	76,6	76,6	75,2	74,1	73,3	9 882 989	73,3	71,9
Legemiddelavgift	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	106 967	0,8	0,8
Sum vareforbruk	78,6	77,4	77,5	76,0	74,9	74,1	9 989 956	74,1	72,7
Sum personalkostnader *	15,1	14,6	13,9	14,0	14,3	14,8	2 000 751	14,8	16,6
Sum ordinære avskrivninger	1	1,2	1,3	1,3	1,2	1,1	141 665	1,1	0,8
Sum lokalkostnader	2	2,2	2,2	2,1	2,3	2,4	319 890	2,4	2,1
Sum andre driftskostnader	2,5	3,0	3,0	3,6	3,9	3,9	524 128	3,9	2,2
Sum driftskostnader	99,2	98,4	97,8	97,0	96,6	96,2	12 976 390	96,3	94,4
Sum driftsresultat	0,8	1,6	2,2	3,0	3,4	3,8	508 991	3,7	5,6
Finansinntekter	0,5	0,3	0,2	0,1	0,1	0,3	43 273	0,3	0,6
Finanskostnader	-0,8	-0,7	-0,4	-0,3	-0,2	-0,3	-41 485	-0,3	-0,3
Netto finanskostnader	-0,3	-0,4	-0,2	-0,2	-0,1	0,0	1 788	0,0	0,3
Resultat før driftstøtte	0,5	1,3	2,0	2,8	3,2	3,8	514 241	3,8	5,9
Driftstøtte **	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	4 875	0,0	0,0
Sum apotekets overskudd	0,6	1,4	2,1	2,9	3,3	3,8	519 116	3,8	5,9
Goodwill	1,2	1,2	1,1	1,0	1,1	1,1	152 071	1,2	0,0

*10 av 12 enkeltmannsforetak har fått tillagt 671' i lederlønn

**Sum driftsinntekter" - "Sum vareforbruk" = bruttofortjenestemargin.

* For enkeltmannsforetakene er det kalkulert inn en lederlønn på kr. 671.000 for hovedapotekene (10 av 12 stk) for å gjøre personalkostnadsprosenten sammenlignbar med aksjeselskapene. Satsen er satt med utgangspunktet i Norges Farmasøytiske Forenings lønnsstatistikk (publisert i Norsk Farmaceutisk Tidsskrift 2/2008))

** Se punkt 8.

Andelen apotek med negativt driftsresultat sank fra 19 % til 15 % fra 2006 til 2007.

Vareforbruksprosenten fortsetter å falle i 2007, og bruttofortjenestemarginen øker. De fleste driftskostnadene er omtrent på samme nivå bortsett fra personalkostnadene som er økt med 0,5 %. Den økte bruttofortjenesten bidrar til at driftsresultatsmarginen øker fra 3,4 % i 2006 til 3,8 % i 2007.

I Norge fastsetter Statens legemiddelverk maksimale utsalgspriser på alle reseptbelagte legemidler til mennesker og disse er underlagt avansereguleringer. Reseptfrie legemidler, handelsvarer og veterinære legemidler har fri prisfastsetting. Omsetningen av handelsvarer utgjør 18,5 % av totalomsetningen i apotekene. Videre utgjør reseptfrie legemidler 10,5 % av omsetningen. Dette innebærer at 29 % av apotekenes omsetning ikke er omfattet av statens pris- og avanseregulering på legemidler.

4. Omsetning i 2007

De private apotekene hadde i 2007 en total omsetning på 13,9 mrd kroner, hvorav apotek med drift bare deler av året utgjorde 0,48 mrd kroner. Statistikken omfatter kun apotek med fullt driftsår. Disse hadde en omsetning på 13,5 mrd kroner.

Av de nyetablerte apotekene i 2007 har 38 innsendt driftregnskap med en omsetning på totalt 188 mill kroner. Gjennomsnittsomsetningen i enkeltmannsforetakene var 25,7 mill kroner mot 25,4 mill kroner i AS-ene.

I Norge finnes 33 sykehusapotek og staten eier 31 av disse gjennom helseforetak. Sykehusapotekene hadde i 2007 en omsetningsvekst på ca 6 % til i alt 3,2 mrd kroner i omsetning og en driftsresultatmargin på 0,4 %.

Total omsetning for alle apotek var 17,1 mrd kroner i 2007, som tilsvarer en vekst på ca 4,9 %. Sykehusapotekene har langt høyere gjennomsnittsomsetning (94,5 mill kroner) enn de private apotekene. Norges største private apotek omsatte for ca 81 mill kroner. Det største sykehusapoteket omsatte for 326 mill kroner.

Omsetningsutvikling 1999 – 2007								
	1999	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Gj.snittlig omsetn. pr. priv. apotek (tusen) **	24 240	25 834	25 303	25 379	25 438	25 648	25 354	25 460
Sum omsetning i private apotek (mill)	8,823	9,533	11,392	11,799	12,9	13,014	13,341	13,485

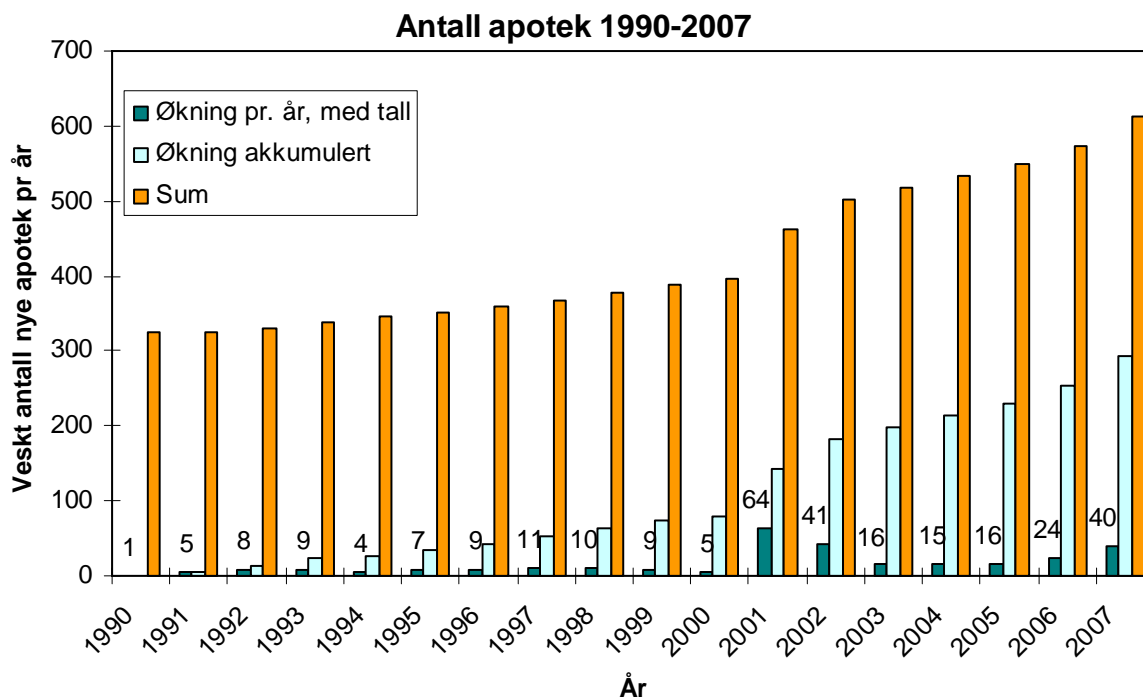
* For 2001 mangler tall grunnet store endringer i bransjen

** Gjelder apotek med fullt driftsår

- Gjennomsnittlig omsetning pr apotek er ikke endret vesentlig fra 2006 til 2007.
- I 2007 var det en omsetningsøkning på 4,9 % for apoteknæringen som helhet.

Totalomsetning alle apotek						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Sum omsetning mrd. Kr.	13,2	14,2	15,2	15,8	16,3	17,1

5. Antall apotek

Kilde: Statistikk fra Legemiddelverket og Apotekforeningen

Fra 1990 til 2007 har antall apotek økt med over 289 til 613 apotek. Den vesentlige økningen kom i forbindelse med ny apoteklov, etter 2001.

Netto økning i antall apotek i perioden 1990 – 2007																		
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Økning pr. år	1	5	8	9	4	7	9	11	10	9	5	64	41	16	15	16	24	40
Økning akkumulert	1	6	14	23	27	34	43	54	64	73	78	142	183	199	214	230	254	294
Sum	324	325	330	338	347	351	358	367	378	388	397	461	502	518	533	549	573	613

6. Økonomien i apotekkjedene, grossistene og holdingselskapene

For å få et mer fullstendig bilde av økonomien i apoteknæringen må man også se på de økonomiske resultatene i de tilhørende selskapene (holdingselskap, kjede og grossist). Tabellen under gir en oversikt over utviklingen i resultater for selskapene tilknyttet de største apotekkjedene i Norge. De norske selskapene tilhører internasjonale konsern som har hovedadministrasjonen utenfor Norge. Organisasjonsendringer gjør at man ikke kan sammenligne alle tallene direkte fra år til år. Likeledes må man være oppmerksom på at to av selskapsgrupperingene har avvikende regnskapsår.

Den økonomiske utviklingen hos legemiddeldistributørene for 2007 var positiv.

ÅRSREGNSKAPSDATA LEGEMIDDELDISTRIBUTØRENE I NORGE																		
Selskap	Driftsinntekter						Driftsresultat						Resultat før skatt skatt					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Tamro OYJ (Phoenix)																		
Apokjeden AS*	128	181	256	*257	*248	*278	1	99	147	*174	*137	*168	-49	58	129	*160	*122	*457
Apotek 1 Norge AS*	2 567	3 531	4 290	*3766	*3947	*5094	-41	-8	8	*65	*82	*118	-37	-3	15	*116	*88	*127
Apokjeden Distribusjon AS*	3 910	3 962	4 447	*4244	*4424	*4565	42	60	70	*33	*122	*157	-3	36	66	*31	*124	*169
Alliance Boots Plc																		
Alliance UniChem Norway Holdings AS	-	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	-	40	20	20	**33	**28	
Alliance UniChem Norge AS	2 092	2 486	2 850	2 915	**3814	**3407	-5	22	50	58	**34	**2	-38	-9	32	42	**8	**21
Holtung AS	1 760	2 206	2 438	2 430	**3206	**2697	-18	17	34	78	**143	**131	-34	6	43	76	**141	**130
Celesio AG																		
Norsk Medisinaldepot AS	189	72	51	55	56	7455	36	18	24	20	29	327	20	10	22	19	27	345
Vitusapotek AS	2 380	2 596	2 807	2 992	3 196		-68	-54	-34	4	33		-81	-64	-41	11	36	
NMD Grossisthandel AS	5 248	5 039	5 244	5 487	5 897		69	83	92	105	182		68	81	91	109	191	
Tallene er i mill NOK og er samlet fra årsberetningene til selskapene.																		
Resultat er etter finans og før skattekostnad																		
* Selskapene knyttet til Apokjeden AS har avvikende regnskapsår 1.2 - 31.1.Fra 2005																		
** Selskapene knyttet til AllianceBoots Plc har avvikende regnskapsår 1.4.- 30.3.Fra 2006.																		
Apokjeden Distribusjon AS og Holtung AS er registrert som legemiddelgrossister.																		

Norsk Medisinaldepot AS fusjonerte med selskapene Vitusapotek AS og NMD Grossisthandel AS den 1.1.2007(Årsberetning NMD AS).

Driftskonseptet "Ditt apotek" inngår i NMD AS som og benyttes og av norske sykehusapotek.

Apokjeden AS eies av Tamro OYJ, Finland som tilhører Phoenix-gruppen, Tyskland.

NMD AS eies av Celesio AG, Tyskland.

Legemiddeldistributørselskapene som tilhører AllianceBoots Plc er organisert i Norge som følger:

Alliance Unichem Norway Holdings AS eies av Alliance Unichem Group Ltd, England.

Alliance Unichem Norge AS eies av Prewco 1 S.A, Luxemburg.

Holtung AS eies av Alliance Unichem Overseas Holding Ltd, England.

Selskap	GOODWILL LEGEMIDDELDISTRIBUTØRENE											
	Bokført verdi						Avskrevet					
	2 002	2003	2004	2005	2006	2007	2 002	2003	2 004	2005	2006	2007
Vitusapotek AS/NMD AS	516	501	485	482	485	492	38	39	41	32	34	36
Alliance Unichem Norge AS	713	762	734	721	**714	**702	33	40	43	44	**58	**47
Apotek 1 Norge AS	796	927	987	*1001	*947	*1044	38	49	60	*58	*61	*71
Totalt	2 025	2190	2 206	1203			109	128	144	76		
*31.01.												
** 30.03.												

Tabellen viser apotekkjedenes bokførte verdier av goodwill samt årets goodwillavskrivninger ved regnskapsårets slutt. Tallene er ikke summert da to av selskapene har avvikende regnskapsår. Etter fusjonen mellom selskapene tilknyttet NMD AS vil NMD AS erstatte tidligere Vitusapotek AS i tabellen.

7. Driftsstøtte og fraktfusjon

Driftsstøtte til apotek

Totalt ble det for apotekenes regnskapsår 2007 utbetalt kr 9,3 mill. i driftsstøtte til apotek, hvorav kr 4,5 mill. til Institutt for energiteknikk. Den øvrige driftsstøtten ble fordelt seg med kr 1,5 mill. til distriktsapotek og kr 3,3 mill. til vaktapotek. Det ble innvilget 11 driftsstøttesøknader fra apotek for regnskapsåret 2007, hvorav 5 gjaldt distriktsapotek og 6 vaktapotek. Total søknad var kr. 5,9 mill., hvorav kr 1,5 mill. til distriktsapotek og kr 4,5 mill. til vaktapotek.

	Driftsstøtte 2007		Kjedetilknytning
	Tildelt støtte	Antall apotek	
Vaktapotek	3 278	6	Vitus 3, Apokjeden 3
Distriktsapotek	1 476	5	Vitus 1, Apokjeden 1, Ditt apotek 1, Andre 2
Total driftsstøtte	4 754	11	

Fraktfusjon til apotek

Staten dekker 50 % av fraktkostnadene ved forsendelse av legemidler til pasienter etter bestemte retningslinjer. Ordningen forvaltes av Statens legemiddelverk. Apotekene retter månedelig krav om refusjon for andelen av forsendelseskostnaden pasientene ikke skal betale selv.

Totalt utbetalt fraktfusjon i 2007 beløp seg til kr 17,8 mill. Det var ca 190 apotek som søkte refusjon for fraktdogtjørelse.

www.legemiddelverket.no